

Posudek na bakalářskou práci:

**Anna Doležalová, Anonymní protibratrská polemika z konce 15. století, Praha, 2013
(vedoucí práce Ota Halama, Th.D.)**

Cílem práce je podat přepis, resp. transkripci s jazykovými vysvětlivkami (s. 46-54) a výklad zápisu zprávy o Jednotě bratrské, dochovaného v rukopisu MZK sign Mk 93. Tomu je předaslán rozsáhlý úvod o náboženském klimatu v Čechách 14. století (s. 8-10), o Janu Rokycanovi (s. 11-24), o počátcích Jednoty bratrské a Petru Chelčickém (s. 25-35), o změnách v Jednotě bratrské v desetiletích po jejím založení (s. 36-39), jakož i o jejím učení (s. 40-45). Následuje závěr (s. 55), bibliografie (s. 56-57) a konečně přílohy s reprodukcí rukopisu, který je podkladem transkripce (s. 58-62).

Práce zprostředkovává tradiční pozitivistické (Novotný), jakož i evangelické (v linii Hrejsa ... Říčan ... Hromádka ... Molnár) a do značné míry také progresivistické (v linii Masaryk ... Kalivoda) hledisko, proniklé hluboko do podvědomí, a tudíž považované za zcela nepochybné, takže žádnou práci z této oblasti neuvádí zmiňuje se jen o věcnějších knihách Gollově a Šimkově. A tak ani nevěnuje pozornost novějšímu bádání o Miličovi a Štítném, jakož i o utrakvistické církvi a o sociálním učení Jednoty bratrské, na němž se podílejí jak evangeličtí, tak katoličtí, tak také svěští badatelé a které dochází odlišným závěrům. Je škoda, že autorka k tomuto bádání nepřihlédla, historický rámec pro zkoumání Jednoty bratrské a jejího vývoje by byl plastičtější a dynamičtější. Nešlo by totiž o opuštění evangelického hlediska, ale o jeho hlubší promyšlení, což je v měnícím se době nesmírně důležité.

Anonymní zápis zprávy, který autorka transkribuje z mikulovského rukopisu, přičítá rokycanovskému okruhu a předpokládá, že jeho účelem nereprodukovat předmět víry bratří. Nevysvětluje ovšem, jak s tímto účelem ladí chaotická struktura a opakování témat. Zdá se tudíž, že místo objektivní informace tanula anonymnímu autorovi na myslí spíše obmyslná polemika, která na mimobratrské prostředí působila uštěpačně až urážlivě. Takové vedení polemiky dříve i dnes jistě není neobvyklé, nicméně by bylo žádoucí pokusit se interpretovat její kontext konkrétněji. Právě takovýto způsob vedení polemiky utvářel podvědomé negativní mínění o Jednotě jako celku a bratřích jako jednotlivcích, jež bylo základem pro jejich pronásledování i v nábožensky relativně tolerantním (ve srovnání s jinými oblastmi) prostředí českých zemí. Nejde tedy jen o obsah zápisu sám, ale i o jeho představení a vnímání. Hlubší pochopení tohoto kontextu by vedlo k lepšímu porozumění protibratrské averzi v jagellonské době.

Ústřední bod autorčiny práce, totiž anonymní zápis o Jednotě bratrské, je zvolen dobře. Jeho kontextuální i historickou interpretaci by sice bylo záhodno prohloubit, ale takový nárok nejspíše nelze v plné tíži klást na bakalářskou práci, třebaže je radno si jej uvědomit pro další badatelskou perspektivu.

Práci doporučuji k obhajobě.

PhDr. Zdeněk Uhlíř
Národní knihovna České republiky